

Ömer ÖCALAN
Şanlıurfa Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Türkiye'nin, başta tarım politikaları olmak üzere, bütün alanlarda neoliberal politikaları ısrarla sürdürmesi ve yeterli denetimi gerçekleştirmemesi sonucu gıda fiyatları ve genel olarak bütün fiyatların artmasına neden olmaktadır. Yerli üretimi ve üreticiyi koruyacak destekleyici tarım politikaları yerine dışa bağımlı neoliberal tarım politikalarının sürdürülmesi tarımsal üretimdeki yapısal sorunları daha da derinleştirmektedir. Aynı zamanda genel ekonomi politikaları içerisinde tarım sektörüne yeterince önemsenmemesi, tarım sektörünün kronikleşen yapısal sorunlarının çözülmemesi ve haliyle fiyatların artışını etkilemektedir. Devam edegelen yapısal sorunların yanı sıra, salgın ve kuraklık ile birlikte, AKP'nin başarısız politikaları da gıda enflasyonun giderek artmasına yol açmaktadır. Gıda enflasyonun yüksek olması doğrudan alım gücü yetersiz olan yoksul ve pandemiden dolayı işini kaybeden yurttaşları çok fazla etkilemektedir.

Aralık 2020 itibarıyla yılda yüzde 14,6'ya ulaşan tüketici ve yüzde 20,6'ya ulaşan gıda fiyatları artışıyla Türkiye geliştirmekte olan ülkeler arasında Arjantin'in ardından ikinci sıraya yerleşmişken, Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Teşkilatı (OECD) ülkeleri arasında lider konumuna yükselmiştir. OECD verilerine göre dünyada enflasyon şampiyonu Arjantindir. Arjantin'de 2020 Aralık itibarıyla yıllık tüketici enflasyonu yüzde 35,8, gıda fiyatlarındaki artış oranı ise yüzde 40,4'e ulaşmıştır. Dünyada gıda fiyatları, 2011 yılındaki tarihi zirveye rağmen, son 10 yılda yüzde 17 düşerken Türkiye'de artması AKP'nin yürüttüğü tarım politikalarının yanlış olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bu bağlamda, Türkiye'nin tarım ve hayvancılık alanında kapsamlı ve planlı yatırımlar yapmaması, döviz kurlarındaki artışa dayalı olarak üreticinin zaten yüksek olan girdi maliyetlerine eklenen yeni maliyetler de temel gıda fiyatlarında ciddi bir artışa neden olmakta özellikle yoksul ve işsiz kesimlerin temel gıdaya erişimini gittikçe zorlaştırmaktadır.

Türkiye'de yüksek enflasyonun en önemli sebeplerinden birisini de gıda fiyatlarına gelen yüksek zamlardır. Her ay açıklanan enflasyon verilerinde fiyatı en çok artan ürünler kategorisinde, ilk sırada yer alan 20 ürünün yarısından fazlasını, her zaman gıda ürünleri en başta yer almaktadır. Fiyatı en çok artan gıda maddelerinin başında karnabahar (yüzde 100,9),

ıspanak (yüzde 83,9), yumurta (yüzde 82,2), portakal (yüzde 70,8), pırasa (yüzde 63,5), mercimek (yüzde 60,4) gibi ürünler gelmektedir. Ayrıca ayçiçeği yağı, süt ve süt ürünleri, lahana ve patlıcan gibi gıda maddelerindeki artış da dikkat çekmektedir. Bağımsız akademisyenlerin bir araya gelerek oluşturduğu Enflasyon Araştırma Grubuna (ENAG) göre 2020 yılının gerçek enflasyon oranı; yüzde 36,72'dir.

Gıda fiyatlarındaki ve enflasyondaki bu yüksek artış gelirin önemli bir kısmını, yaklaşık yüzde 60'ını, temel tüketim maddelerine ayıran yoksul kesimlerin üzerindeki yükü daha da arttırmaktadır. Asgari ücretin yoksulluk sınırı 3 katı altında olduğu, yaklaşık 10 milyon insanın asgari ücretle çalıştığı ve dahası milyonlarca insanın işsiz olduğu Türkiye'de gıda fiyatlarındaki bu artış yoksulluğu daha da derinleştirmekte, sorunları içinden çıkılmaz bir noktaya taşımaktadır.

Tarım ürünlerindeki fiyat artışının en önemli nedenlerinden birisi de, yukarıda da ifade ettiğimiz gibi, yüksek girdi maliyetleridir. Türkiye'de mazot, gübre, ilaç tohum başta olmak üzere tarımsal üretime ait temel girdilerinin önemli bir kısmı ithal edilmektedir. Yaşanan kur şokları da, üretmeyen ve bundan dolayı ithalat etmek zorunda kalan ekonomi politik anlayıştan dolayı, girdi maliyetlerini ciddi bir şekilde etkilemektedir. Ayrıca temel girdilerdeki maliyetlerin yüksekliği, gıda fiyatlarını ithalatla düşürme politikası ve piyasanın büyük ölçüde market zincirlerinin egemenliği altında olması gibi faktörlerde Türkiye'deki gıda fiyatı artışının yüksek olmasında etkili olan başlıca nedenler arasında sayılabilir. Girdi maliyetlerinin yükselmesi nedeniyle üreticinin üretmekte zorlanması, iklime bağlı olarak bazı ürünlerde rekoltenin azalması, nüfus artışıyla paralel olarak üretimin artmaması da tarımsal ürün fiyatlarını etkileyen bir diğer önemli faktörlerdir.

GEREKÇE

Türkiye'de güncel ve sağlıklı veri yetersizliğinde gerekli planlama, proje ve projeksiyonların yapılamaması, tarım dışı amaçlı arazi kullanımının artması ve yanlış tarım politikaları nedeniyle çiftçinin üretimden vazgeçmektedir. Örneğin çiğ süt fiyatı artmazken süt ürünleri fiyatı artmaya devam etmektedir. Çiğ süt alım fiyatı, Ulusal Süt Konseyi tarafından 15 Kasım 2019'dan 1 Ocak 2020 tarihine kadar 2 lira 30 kuruşta sabit tutulmuştur. Oysa aynı dönemde yem fiyatları, yaklaşık, yüzde 60 artmıştır. Çiğ süt maliyetleri ise yüzde 40 artmıştır. Dolayısıyla bu şartlarda üreticinin üretmeye devam edebilmesinin koşulları ortadan

kalkmaktadır. Tarımsal desteklemelerin çiftçinin etkin üretim yapmasını sağlayacak şekilde planlanmaması çiftçinin tarımsal üretimden vazgeçmesinin etkileyen temel gerekçelerden birisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Türkiye'de yetersiz ve zamanında ödenmeyen tarımsal destekler nedeniyle çiftçilerin dünya çiftçileri ile rekabetini engellemektedir. Ayrıca öz sermayesi yetersiz çiftçiler için üretime uygun kredi koşullarının oluşturulmaması, traktör gibi üretim araçlarının icra yoluyla alınması hem üretimin azalmasına hem de çiftçinin üretimi terk etmesine neden olmaktadır. Günümüzde binlerce çiftçi borçlarını ödeyemediği için icralık olmuştur. Bu sorunların yanı sıra pandeminin yarattığı olumsuzluklar, 2020 yılının kurak geçmesi ve söz konusu kuraklığın 2021 yılında da devam etme olasılığının yüksek olması, birçok ülkede olduğu gibi, Türkiye'de tarımsal ürün rekoltelerinin düşmesine ve gıda fiyatların artmasına yol açmaya başlamıştır. Türkiye'de hububat başta olmak üzere birçok üründe ağırlıklı olarak kuru ekim yapılmaktadır. Dolayısıyla kuraklık, sıcaklık, fazla yağış, yağış çeşitleri Türkiye'nin üretimi ve ürün rekoltesini doğrudan etkilemektedir.

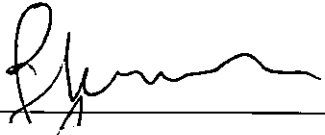
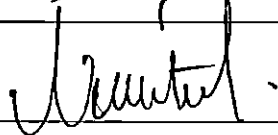
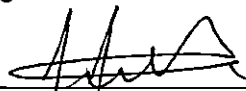
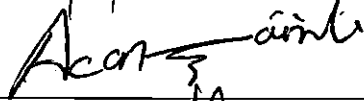
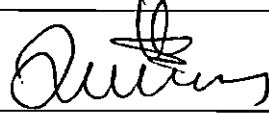
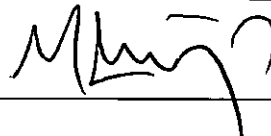
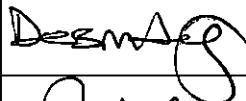
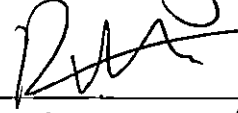
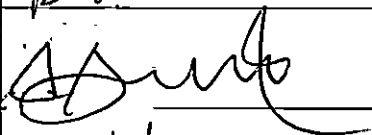
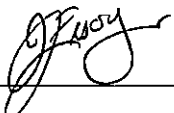
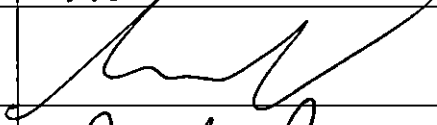
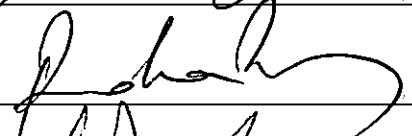
Geçmiş yıllarda da çözüm olarak uygulanan politikalar, Türkiye'nin uyguladığı ithalat politikası, kısa sürede gıda fiyatlarını düşürmede etkili olabiliyordu ancak günümüzde, birçok üründe gümrükleri sıfırlanmış olmasına rağmen, kendi çiftçisinden aldığı fiyattan daha pahalıya ürün ithal etmek durumunda kalmaktadır. Çünkü yüksek döviz kurundan dolayı ithalata da maliyetler gittikçe artmaktadır. Bu da fiyatların düşüşünü sağlayamamaktadır. Uygulanan bu politikalara çiftçilerin üretimden uzaklaşması da eklenince yapısal sorunlar telafisi mümkün olmayan bir noktaya evrilmeye başlamıştır. Gıda ürünlerindeki ithalat politikası Türkiye'nin ekonomisine zarar verdiği gibi gıda güvenliğini riske etmektedir.

Son zamanlarda sıklıkla yaşanmaya başlayan kuraklık dolayısıyla birçok ülke, kendi açılarından riskli gördükleri, tarım ürünlerini stoklamalarına sebep olmaktadır. Çok sayıda ülkenin azalan rekolte nedeniyle şimdiden stok yapmaya başladığı ifade edilmektedir. Örneğin Çin beklentilerin çok üzerinde mısır alarak dünyada mısır fiyatlarının yükselmesine neden olmuştur. Bu durum hububat başta olmak üzere diğer tarım ürünleri için de geçerlidir. Ülkeler stoklarını korumak istemekte, bu da bütün dünyada gıda fiyatlarının yukarı yönlü seyretmesine neden olmaktadır. Kuraklık ve salgın nedeniyle verim kayıplarının yaşanacağı öngörülmekte ve dışa bağımlı olan devletlerin ithalata yönelmesiyle tarımsal emtia fiyatları artmasına yol açmaktadır. Bugünden geleceğe dair öngöründe bulunduğumuzda söz konusu artışın yukarı yönlü olmaya devam edeceği aşıkardır. Çünkü hem Türkiye'de yeterli üretim yapılmamakta hem de üretim için gerekli olan tohum, gübre, zirai ilaç, akaryakıt gibi temel girdiler dışa

bağımlı pozisyonudur. Girdileri fiyatlarını belirlemediğiniz ürünlerin çıktı fiyatlarını da kontrol etme şansınız yoktur. Bu nedenle, acil olarak, ithalat politikalarından vazgeçilmelidir.

Yukarıda açıkça ifade edilen ayrıntılardan da anlaşılacağı üzere AKP'nin ısrarla sürdürdüğü tarım politikaları, tarımsal üretimi ve hayvancılığı bitirme noktasına getirmiştir. Durumu kurtarmak adına ithalat bazlı palyatif politikalarla günü kurtarmak peşindedir. Bu anlayış mevcut yapısal sorunları çözmek yerine sorunları daha da derinleştirmekte ve çözümsüzlüğe sürüklemektedir.

Bu bağlamda tarımsal üretim, hayvancılık, gıda fiyatları ve gıda güvenlik ile ilgili yapısal sorunların tespit edilmesi, devam eden pandemi ve kuraklık tehlikesine karşı önlemlerin alınması, çiftçilerin yeniden etkin bir üretime katılmasını sağlayacak politikaların belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılmasını talep ediyoruz.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
3	GÜLÜSTAN KILIÇ KOÇYİĞİT	MUŞ	
4	SIDIK TAŞ	SİİRT	
5	NURAN İMİR	ŞIRNAK	
6	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	
7	ALİCAN ÖNLÜ	TUNCELİ	
8	MUAZZEZ ORHAN IŞIK	VAN	
9	MURAT SARISAÇ	VAN	
10	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
11	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
12	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
13	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
14	HASAN ÖZGÜNEŞ	ŞIRNAK	
15	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
16	OYA ERSOY	İSTANBUL	
17	TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ	ADANA	
18	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
19	RIDVAN TURAN	MERSİN	
20	SAİT DEDE	HAKKARİ	